ప్రచురణార్హమైన

భారత దేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

నేర విచారణ అప్పీలు అధికార పరిధి
నేర అప్పీల్ నెం. 844/ 2023
(ఎస్ఎల్ పి (క్రిమినల్) నెం. 2984/2018 నుంచి ఉత్పన్నం)

పంజాబ్ రాష్ట్రం

...అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

దిల్ బహదూర్

...ప్రతివాది(లు)

తీర్పు

ఎం.ఆర్. షా, న్యాయమూర్తి.

1. సిఆర్ఆర్ నెం. 4113/ 2016 ప్రకారం క్రిమినల్ రివిజన్ అప్లికేషన్‌లో చండీ ఘఢ్‌లోని పంజాబ్ మరియు హర్యానా హైకోర్టు జారీ చేసిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులతో ప్రతివాది యొక్క నేరారోపణను భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 304ఎ కింద హైకోర్టు సమర్థించినప్పటికీ, ముందస్తు డిపాజిట్ రూ. 25,000/-లు మరణించిన వ్యక్తి కుటుంబానికి/వారసులకు పరిహారం చెల్లిస్తుందన్న విషయానికి లోబడి శిక్షను రెండేళ్ల నుంచి ఎనిమిది నెలలకు తగ్గించడంతో బాధ మరియు అసంతృప్తి కలగడం పంజాబ్ రాష్ట్రం ప్రస్తుత అప్పీల్ కు ప్రాధాన్యతను ఇచ్చింది.

2. ఇక్కడ ఆ ప్రతివాది – అసలు నిందితుడు స్కార్పియో కారును దుడుకుగా మరియు నిర్లక్ష్యంగా నడుపుతున్నాడు , దీని కారణంగా ఎడమవైపు నుండి అంబులెన్స్ని అధిగమించగా ఒక వ్యక్తి మరణించాడు. ప్రతివాది అతి వేగంగా మరియు నిర్లక్ష్యంగా డ్రైవింగ్ చేయడం వల్ల – అంబులెన్స్ లో కూర్చున్న ఇద్దరు వ్యక్తులు కూడా గాయపడ్డారు. అలా ఢీకొనడం వల్ల ,

నిజానికి, అంబులెన్స్ తుత్తునియలైంది , ఇది నిందితుడు స్కార్పియోను అతి వేగంతో నడుపుతున్న తీరును సూచిస్తుంది. ఇక్కడ ప్రతివాది ఐ పి సి సెక్షన్ 279 మరియు 304ఎ కింద నేర విచారణ కోసం వచ్చారు. ఐ పి సి లోని 279 మరియు 304ఎ సెక్షన్ల కింద వచ్చే నేరాలకు పాల్పడినందుకు ట్రయల్ కోర్ట్ నిందితుడిని దోషిగా నిర్ధారించింది మరియు నిందితుడి శిక్షను సెషన్స్ కోర్టు నిర్ధారించింది. నిందితుడు ప్రస్తుత పునస్సమీక్ష దరఖాస్తును హైకోర్టు ముందుకు తీసుకువచ్చాడు. ఆరోపించబడిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా , ఐపిసి సెక్షన్ 304ఎ కింద నేరానికి నిందితుడికి శిక్షను హైకోర్టు ధృవీకరించినప్పటికీ, ముందస్తు డిపాజిట్ 25, 000/-.కు లోబడి శిక్షను ఎనిమిది నెలల సాధారణ శిక్షకు (ఎస్ ఐ) తగ్గించింది. ఈ దశలో, పునసమీక్ష దరఖాస్తును హైకోర్టు అంగీకరించిన సమయంలో , నిందితుడు ఏడు నెలల పదిహేను రోజుల వాస్తవ శిక్షను అనుభవించాడని , అందువల్ల, హైకోర్టు శిక్షను ఎనిమిది నెలలకు మాత్రమే తగ్గించినట్లు గమనించాలి.

2.1 ఐ పి సి సెక్షన్ 304ఎ కింద నేరానికి శిక్షను హైకోర్టు ఎనిమిది నెలలకు తగ్గించి ఇచ్చిన ఆక్షేపించబడిన తీర్పు , ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా, పంజాబ్ రాష్ట్రం ప్రస్తుత అప్పీల్ కు ప్రాధాన్యత ఇచ్చింది.

3. కేసు వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో , మొదటి అప్పీలేట్ ద్వారా నిర్ధారించబడిన ట్రయల్ కోర్టు విధించిన శిక్షలో హైకోర్టు జోక్యం చేసుకోవడాన్ని తీవ్రంగా తప్పు పట్టిందని రాష్ట్రం తరపున హాజరైన న్యాయవాది కనికా అహుజా తీవ్రంగా సమర్పించారు.

3.1 శిక్షను తగ్గించేటప్పుడు హైకోర్టు నిందితుల పట్ల అనవసర సానుభూతిని చూపిందని సమర్పించబడింది. శిక్షను తగ్గించే సమయంలో హైకోర్టు సరిగ్గా మెచ్చుకోలేదని పరిగణించలేదని సమర్పించబడింది.

నిందితుడు నేరానికి పాల్పడిన విధానం.నిందితుడు దుడుకుగా , నిర్లక్ష్యంగా వాహనాలు నడపడం వల్ల అంబులెన్స్ లో ప్రయాణిస్తున్న ఇద్దరు వ్యక్తులు గాయపడగా , ఒక అమాయక వ్యక్తి ప్రాణాలు కోల్పోయాడనే వాస్తవాన్ని హైకోర్టు సరిగ్గా గుర్తించలేదని సమర్పించబడింది.

3.2 నిందితుడు స్కార్పియో (కారు)ను అతి వేగంతో నడుపుతున్నాడని , అది కూడా కూడలిలో ఉన్నప్పుడు అతివేగంగా , నిర్లక్ష్యంగా ఢీకొనడంతో అంబులెన్స్ తునాతునకలయిందని , అందుచేత, అటువంటి నిందితుడి పట్ల హైకోర్టు అనవసర సానుభూతి చూపకూడదని , అతని చర్య కారణంగా , అజాగ్రత్తగా మరియు నిర్లక్ష్యంగా డ్రైవింగ్ చేయడం వల్ల ఒక అమాయకుడు ప్రాణాలు కోల్పోగా, ఇద్దరు వ్యక్తులు గాయపడ్డారని సమర్పించారు.

3.3 పై సమర్పణలు మరియు **మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం వర్సెస్ సురేంద్ర సింగ్ (2015) 1 ఎస్ సి సి 222** కేసులో ఈ కోర్టు నిర్ణయాలపై ఆధారపడటం. మరియు **పంజాబ్ రాష్ట్రం వర్సెస్ సౌరభ్ బక్షి (2015) 5 ఎస్ సి సి 182,** విషయంలో ఇచ్చిన తీర్పులపై ఆధారపడి. ప్రస్తుత అప్పీల్‌ను అనుమతించమని మరియు సెషన్స్ కోర్టు ద్వారా నిర్ధారించబడి ట్రయల్ కోర్టు విధించిన శిక్షను పునరుద్ధరించమని అభ్యర్థించాడు.

4. ప్రస్తుత అప్పీల్‌ను వ్యతిరేకిస్తూ , సుప్రీం కోర్టు లీగల్ ఎయిడ్ కమిటీ నియమించిన ప్రతివాది – నిందితుడి తరఫున హాజరైన న్యాయవాది శ్రీ అఫ్తాబ్ అలీ ఖాన్ , ఉపశమనం కలిగించే పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు హైకోర్టు శిక్షను ఎనిమిది నెలలకు తగ్గించిందని సమర్పించారు. రూ. ముందస్తు డిపాజిట్‌పై. 25,000/- మరణించిన వ్యక్తి కుటుంబానికి /చట్టబద్ధమైన వారసుడికి చెల్లించాల్సిన పరిహారంపై, ఈ కోర్టు జోక్యం చేసుకోకూడదు.

4.1 ప్రతివాది – నిందితుడు పేదవాడు మరియు డ్రైవర్ మాత్రమే అని సమర్పించబడింది మరియు అందువల్ల , అతన్ని రెండేళ్ల కఠిన కారాగార శిక్ష (ఆర్ ఐ) అమలుకు పంపినట్లయితే , అతను మరియు అతని కుటుంబ సభ్యులు బాధపడతారు. పైన పేర్కొన్న వాస్తవాలను హైకోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు మరియు హైకోర్టు శిక్షను తగ్గించినప్పుడు , ఈ కోర్టు దానిలో జోక్యం చేసుకోరాదని సమర్పించబడింది.

5. ఆయా పార్టీల తరఫున హాజరైన న్యాయవాదుల సుదీర్ఘ వాదనలను విన్నా ము. ప్రారంభంలో, ప్రతివాది – నిందితుడు ఐ పి సి సెక్షన్లు 279 మరియు 304ఎ కింద నేరాలకు పాల్పడినట్లు గుర్తించాల్సిన అవసరం ఉంది. పైన పేర్కొన్న నేరాలకు అతనిని దోషిగా నిర్ధారించిన హైకోర్టు తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా నిర్ధారించబడింది. అయితే, శిక్షార్థమైన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా, సెషన్స్ కోర్టు ధృవీకరించిన , ట్రయల్ కోర్టు విధించిన శిక్షపై హైకోర్టు జోక్యం చేసుకుంది మరియు శిక్షను

రెండేళ్ల నుంచి ఎనిమిది నెలలకు తగ్గించింది. అయితే , శిక్షను తగ్గించే సమయంలో , హైకోర్టు నేరం యొక్క తీవ్రతను మరియు నిందితుడు నేరం చేసిన విధానాన్ని మరియు స్కార్పియోను అతి వేగంగా మరియు నిర్లక్ష్యంగా నడపడం వల్ల ఒక అమాయకుడు తన ప్రాణాలను మరియు ఇద్దరు గాయపడిన విధానాన్ని ఏమాత్రం పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. అంబులెన్స్ లో ప్రయాణిస్తున్న వ్యక్తులకు గాయాలయ్యాయి. అంబులెన్స్ నుఢీకొనడంతో తునాతునకలుగా మారింది , ఇది అంబులెన్స్ పై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది , మరియు నిందితుడి అతి వేగం మరియు నిర్లక్ష్య డ్రైవింగ్‌ను సూచించిందన్న విషయాన్ని హైకోర్టు కూడా సరిగా గుర్తించలేదు. ఐ పి సి సెక్షన్ 304ఎ కింద నేరం కోసం నిందితుడికి రెండేళ్ల కఠిన కారాగార శిక్ష (ఆర్ ఐ) విధించేటప్పుడు ట్రయల్ కోర్ట్ సహేతుకమైన కారణాలు చూపించింది. నిరుపేద కుటుంబం నుంచి వచ్చిన నిందితుడి తరుపున కేసును ఉపశమనం కలిగించేటట్టు హైకోర్టు వెలువరించిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను బట్టి తెలుస్తోంది. అయితే , నిందితుడి దుడుకు మరియు నిర్లక్ష్య డ్రైవింగ్ కారణంగా ఒక అమాయకుడు మరణించాడని మరియు అంబులెన్స్లో ప్రయాణిస్తున్న ఇద్దరు వ్యక్తులకు గాయాలయ్యాయన్నదాన్ని హైకోర్టు సరిగ్గా పరిగణించలేదు.

5.1 ఐ పి సి శిక్షాత్మకమైనది మరియు నిరోధక స్వభావాన్ని కలిగి ఉందనే వాస్తవాన్ని హైకోర్టు అస్సలు పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. ఐ పి సి కింద వచ్చే నేరాలకు నేరస్తులను శిక్షించడమే ప్రధాన లక్ష్యం మరియు ఉద్దేశం. సెక్షన్ 279 మరియు 304ఎ నిందితుల చర్య నిర్లక్ష్యంగా మరియు దుడుకుగా ఉంటే మాత్రమే అమలు చేయబడుతుంది. **హిమాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రం వర్సెస్ రామచంద్ర రాబిదాస్ (2019) 10 ఎస్ సి సి 75** కేసులో ఈ కోర్టు గమనించినట్లు,, మోటారు వాహన ప్రమాదాలకు కారణమైన నేరస్థులను కఠినంగా శిక్షించాల్సిన అవసరాన్ని ఈ కోర్టు మళ్లీ మళ్లీ నొక్కి చెప్పింది. వేగంగా పెరుగుతున్న మోటరైజేషన్‌తో, భారతదేశం రోడ్డు ట్రాఫిక్ గాయాలు మరియు మరణాల భారాన్ని భరిస్తోంది. పొట్ట కూటికి సహకరించే వ్యక్తిని లేదా కుటుంబంలోని ఒక సభ్యుడిని కోల్పోవడం వల్ల కుటుంబానికి కలిగే ఆర్థిక నష్టం , మానసిక మరియు సామాజిక గాయం లేదా బాధితుడి అసమర్థత లెక్కించబడదు. నేరం మరియు శిక్ష మధ్య అనుపాతత సూత్రాన్ని గుర్తుంచుకోవడమనేది గ్రహించాలి మరియు ఆచరించాలి. ఒక క్రిమినల్ నేరానికి సంబంధించి శిక్ష విధించడంలో న్యాయమైన శిక్ష అనే సూత్రం మూలాధారమని గుర్తించాలి.

5.2 ఈ దశలో, ఈ కోర్టు ఐ పి సి సెక్షన్ 304ఎ కింద నేరాన్ని పరిశీలిస్తున్న **సౌరభ్ బక్షి (పైన పేర్కొన్న)** కేసులో ఈ కోర్టు యొక్క నిర్ణయాన్ని సూచించాల్సిన అవసరం ఉంది. శిక్ష యొక్క సూత్రంపై , ఈ కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా గమనించింది మరియు తీర్పు ఇచ్చింది: –

"ప్రముఖ ఆలోచనాపరుడు మరియు రచయిత, సోఫోకిల్స్, శతాబ్దాల క్రితం ఇలా అన్నారు: "చట్టాలకు భయం మద్దతునిస్తే తప్ప వాటిని అమలు చేయడం సాధ్యం కాదు." ఈ ప్రకటనకు నేటి సమాజంలో ఒక విధంగా , అపారమైన శక్తితో దాని ఔచిత్యం ఉంది. క్రమబద్ధమైన , నాగరికమైన మరియు శాంతియుతమైన సమాజం ఆవిర్భవించడానికి చట్టం పట్ల గౌరవం చూపడం సరైన ఆలోచనాపరుడైన ప్రతి పౌరుడి విధి. ఎలాంటి గందరగోళానికైనా చట్టం విముఖత చూపుతుందని గుర్తుంచుకోవాలి. ఇది అరాచకాలను పూర్తిగా సహించదు. ఎవరైనా చట్టాన్ని ధిక్కరిస్తే , చట్టం గుర్తించే దామాషా భావనపై ఆధారపడి అతను చట్టం యొక్క ఆగ్రహాన్ని ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది. రాజ్యాంగబద్ధంగా స్థాపించబడిన పారామితులలో న్యాయ పరిశీలనకు లోబడి , సమర్థ చట్టసభలచే చట్టబద్ధం చేయబడిన నేర చట్టం యొక్క ఉద్దేశ్యం ఎప్పటికీ మరచిపోలేము.సామూహిక ప్రయోజనాలను పరిరక్షించి , సమూహంలో భాగమైన ప్రతి వ్యక్తిని అనవసరమైన ప్రమాదాల నుండి కాపాడండి. పెద్ద సంఖ్యలో ప్రజలు లోపాలుగా భావించే వ్యక్తిగత చర్యలను శాసనము బంధించలేదని కొన్నిసార్లు అహంభావంతో, అనాగరిక పద్ధతిలో చెబుతారు , అయితే, నిజం ఏమిటంటే , ప్రజాస్వామ్యంలో రాజ్యాంగ పరిశీలన పరీక్షను శాసనము తట్టుకోగలిగినప్పుడు , వ్యక్తిగత భావనలను విస్మరించాలి. కొన్నిసార్లు కొన్ని నేరాలు సమాజంపై నేర స్వభావం మరియు ప్రభావాన్ని బట్టి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత మరియు తీవ్రతను పరిగ్రహించుట ఉంటాయి.ఏ న్యాయస్థానం కూడా దయ యొక్క ఉద్వేగంతో ప్రభావితమవడాన్ని విస్మరించకూడదు. వ్యధితుడి హక్కు , మరియు కొన్ని సందర్భాల్లో వ్యధితుడు మరియు సమాజం కూడా వ్యధితులు కావచ్చని , ఎప్పటికీ అట్టడుగున ఉండకూడదని నిరంతరం గుర్తు చేసుకోవడం న్యాయస్థానం యొక్క బాధ్యత. ఈ సందర్భంలో జస్టిస్ బెంజమిన్ ఎన్. కార్డోజో చెప్పిన మాటను పునరావృతం చేయవచ్చు "న్యాయం , నిందితుడి వల్ల అయినప్పటికీ , ఫిర్యాది వల్ల కూడా జరుగుతుంది." అందువల్ల, అవసరమైన కట్టుబాట్లు పూర్వగాములతో నిర్దేశించిన స్థిరపడిన సూత్రాలు

అయి ఉండాలి. ఇది భావోద్వేగ భావన ద్వారా మార్గనిర్దేశం చేయబడటం లేదా పక్షపాత ధోరణితో నియంత్రించబడటం కాదు."

5.2.1 శిక్ష యొక్క సూత్రం దిద్దుబాటు చర్యలను గుర్తిస్తుందని గమనించవచ్చు , అయితే కేసు యొక్క వాస్తవాలను బట్టి నిరోధం తప్పనిసరి అవసరం అయిన సందర్భాలు ఉన్నాయి.

5.2.2 పైన పేర్కొన్న నిర్ణయంలో , పరిహారం చెల్లింపు తగ్గింపుకు కారకం అనే సూత్రాన్ని వర్తింపజేస్తూ హైకోర్టు శిక్షను తగ్గించింది మరియు దయ చూపింది. దానికి , ఈ న్యాయస్థానం ఇది పూర్తిగా తప్పుగా ఉన్న సానుభూతి పరిధిలో ఉందని గమనించింది. ఇది ఒక విధంగా న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేయడమే. ఇది క్రింది విధంగా గమనించబడింది మరియు నిర్వహించబడింది:–

"శిక్ష విధించే సూత్రం దిద్దుబాటు చర్యలను గుర్తిస్తుందని ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరం లేదు , అయితే కేసు వాస్తవాలను బట్టి నిరోధం తప్పనిసరి అయిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. మా అభిప్రాయం ప్రకారం , శిక్షను 24 రోజులకు తగ్గించడానికి పరిహారం చెల్లించడం ఒక కారకం అనే సూత్రాన్ని వర్తింపజేయడంలో దయ యొక్క అభిరుచి వల్ల హైకోర్టు పక్కకు తప్పుకుందని చెప్పడానికి ఇది సరైన కేసు.ఇది బేషరతుగా తప్పుడు సానుభూతి పరిధిలో ఉంది. ఇది ఒక విధంగా న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేయడం. ఎందుకంటే , సిసెరో చెప్పినట్లుగా న్యాయం అనేది "కీర్తి కిరీటం" , "సార్వభౌమ యజమానురాలు" మరియు "ధర్మం యొక్క రాణి".ఇటువంటి నేరాలు బాధితుల జీవితాలను మాత్రమే కాకుండా వారి చుట్టూ ఉన్న అనేక మంది జీవితాలను కూడా దెబ్బతీస్తాయి.ఇది చివరికి న్యాయ వ్యవస్థపై ప్రజల విశ్వాసాన్ని దెబ్బతీస్తుంది.

5.2.3 పెరుగుతున్న రోడ్డు ప్రమాదాల గురించిన ఆందోళనను తెలియజేస్తూ , ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొన్న నిర్ణయంలో గమనించబడింది: –

"రోడ్డు ప్రమాదాల విషయంలో భారతదేశానికి అవమానకరమైన రికార్డు ఉంది.వాహనదారులలో నిర్లక్ష్య వైఖరి ఉంది. తాము సర్వే చేసే అన్నిటికీ చక్రవర్తులమని వారు భావిస్తారు. "మద్యపానం అజాగ్రత్తగా వాహనాలు నడపడానికి దోహదం చేస్తుంది , అక్కడ ఇతరులు వారికి ఎర అవుతారు. పేదలు తమ జీవితాలు సురక్షితంగా లేవని భావిస్తారు , పాదచారులు అనిశ్చితి గురించి ఆలోచిస్తారు మరియు నాగరిక వ్యక్తులు నిరంతరం భయంతో వాహనాలు నడుపుతారు , కానీ తమను తాము "ఉన్నతులు" గా చూపించుకునే ప్రజల అసహ్యకరమైన వైఖరి గురించి ఇప్పటికీ భయపడుతున్నారు." అటువంటి పరిస్థితులలో , చట్టసభ సభ్యులు ఐపిసి సెక్షన్ 304-ఎ లోని శిక్ష విధానాన్ని పరిశీలించి, పునరాలోచించి, అపారమైన వేదనతో సమీక్షించాలి."

5.3 ఈ దశలో, ఐ పి సిలోని సెక్షన్లు 279 మరియు 304ఎ కింద నేరాలకు సంబంధించిన **సురేంద్ర సింగ్ (పైన పేర్కొన్న)** విషయంలో ఈ కోర్టు యొక్క మరొక నిర్ణయాన్ని ప్రస్తావించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ కోర్టు ముందున్న కేసులో , నేరం కింద నిందితులను దోషులుగా నిర్ధారించేటప్పుడు ట్రయల్ కోర్ట్ సెక్షన్ 304ఎ నిందితుడికి రెండేళ్ల కఠిన కారాగార శిక్ష(ఆర్ ఐ) విధించింది. హైకోర్టు నేరారోపణను కొనసాగిస్తూనే , ట్రయల్ కోర్ట్ విధించిన శిక్షను రెండేళ్ల కఠిన కారాగార శిక్ష(ఆర్ ఐ) నుండి ఇప్పటికే ఉన్న కాలానికి తగ్గించి , మరో రూ. 2000/- మరణించిన వారి వితంతువు/తల్లికి చెల్లించాలి. హైకోర్టు తీసుకున్న అభిప్రాయాన్ని నిరాకరిస్తూ, శిక్షను తగ్గిస్తూ హైకోర్టు జారీ చేసిన ఉత్తర్వును పక్కన పెడుతూ, ఈ కోర్టు 6 నుండి 14 పేరాల్లో ఈ క్రింది విధంగా గమనించింది: –

*"**6.** తక్షణ కేసులో, సరైన సాక్ష్యాధారాలను పరిశీలించిన మీదట ట్రయల్ కోర్టు నిందితులు జీప్‌ను పబ్లిక్ రోడ్డుపై అతివేగంతో మరియు నిర్లక్ష్యంగా నడపడం ద్వారా విజయ్‌కు ప్రాణహాని కలిగించారని నిర్ధారణకు వచ్చారు. నిందితులు జీపును ముందుగా పులియాపైకి , ఆ తర్వాత నల్ల తుమ్మ చెట్టుకు ఢీకొట్టారు. ఈ ప్రమాదంలో జీపులో ప్రయాణిస్తున్న విజయ్ సింగ్ గాయపడి మరణించగా , జీపులో ఉన్న మంగిలాల్ అనే మరో వ్యక్తి కూడా గాయపడ్డాడు. ట్రయల్ కోర్టు దోషిగా నిర్ధారించే ఉత్తర్వును జారీ చేయడంలో ఎలాంటి చట్టవ్యతిరేకతకు పాల్పడలేదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము మరియు ట్రయల్ కోర్టు యొక్క అభియోగాలు మోపబడిన వారిచే ప్రాధాన్యపరచబడిన అప్పీల్‌లో*

ధృవీకరించబడ్డాయి. ఏది ఏమైనప్పటికీ, సాక్ష్యాధారాలను సరిగ్గా అంచనా వేయకుండా మరియు నేరం యొక్క గాఢతను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా , ఉన్నత న్యాయస్థానంలోని సింగిల్ జడ్జి ఇప్పటికే ఉన్న కాలానికి శిక్షను సవరించడం ద్వారా మితిమీరిన సానుభూతి చూపారు.

7. మా అభిప్రాయం ప్రకారం , హైకోర్టు [సురేంద్ర సింగ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఎం. పి ., క్రిమినల్ రివిజన్ నం. 3 ఆఫ్ 2008, 22- 8-2012 (ఎం పి) న నిర్ణయించిన] ప్రతిపాదించిన ఉత్తర్వును జారీ చేస్తూ, సూత్రాలను పాటించడంలో పూర్తిగా విఫలమైంది. ఎడతెగని (కేటనా) నిర్ణయాలు ఈ కోర్టు ద్వారా వివరించబడ్డాయి. తగని శిక్ష విధించడం ద్వారా అనవసర సానుభూతి న్యాయ వ్యవస్థకు మరింత హాని చేస్తుంది మరియు చట్టం యొక్క సమర్థతపై ప్రజల విశ్వాసాన్ని దెబ్బతీస్తుంది , సమాజం ఎక్కువ కాలం దీనిని భరించలేదు.

తీవ్రమైన బెదిరింపులు కింద. కోర్టులు గాయపడిన వారికి రక్షణ కల్పించకపోతే , గాయపడినవారు వ్యక్తిగత ప్రతీకారానికి పాల్పడతారు. కాబట్టి , ఏ న్యాయస్థానం యొక్క విధి నేరం యొక్క స్వభావాన్ని మరియు అది జరిగిన విధానాన్ని బట్టి సరైన శిక్ష విధించడం. (సేవక పెరుమాల్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ టి. ఎన్. [(1991) 3 ఎస్ సి సి 471 చూడండి
: 1991 ఎస్ సి సి (క్రి) 724:ఎ ఐ ఆర్ 1991 ఎస్ సి 1463])

8. ధనంజయ్ ఛటర్జీ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ డబ్ల్యూ .బి. [(1994) 2 ఎస్ సి సి 220: 1994 ఎస్ సి సి (క్రి) 358] ఈ కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా నిర్వహించబడింది: (ఎస్ సి సి పేజీ. 239, పేరాస్ 14-15)
"14. ఇటీవలి సంవత్సరాలలో , పెరుగుతున్న నేరాల రేటు-ముఖ్యంగా మహిళలపై హింసాత్మక నేరాలు కోర్టులు నేరారోపణలు విధించడం ఆందోళన కలిగించే అంశంగా మారాయి. నేడు అంగీకరించబడిన అసమానతలు ఉన్నాయి. కొంతమంది నేరస్థులు చాలా కఠినమైన శిక్షలను అనుభవిస్తారు, అయితే చాలా మంది తప్పనిసరిగా సమానమైన నేరానికి భిన్నంగా శిక్షను పొందుతారు మరియు ఆశ్చర్యకరంగా పెద్ద సంఖ్యలో శిక్షలు పడకుండా ఉంటారు , తద్వారా నేరస్థుడిని

ప్రోత్సహిస్తారు మరియు చివరికి వ్యవస్థ యొక్క విశ్వసనీయతను బలహీనపరచడం ద్వారా న్యాయం దెబ్బతింటుంది. వాస్తవానికి , శిక్ష విధించడానికి సంబంధించి ఎలాంటి కట్ అండ్ డ్రై సూత్రాలను (ఫార్ములా) పాటించడం సాధ్యం కాదు , కానీ శిక్ష యొక్క లక్ష్యం నేరం శిక్షించబడేలా చూడడంవల్ల నేరానికి గురైన బాధితుడు కూడా న్యాయం పొందాను అనే సంతృప్తిని కలిగి ఉంటాడు. శిక్షలు విధించేటప్పుడు, నిర్దిష్ట చట్టం లేనప్పుడు , న్యాయమూర్తులు వివిధ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి మరియు ఆ అంశాలన్నింటినీ పరిగణనలోకి తీసుకుని , పరిస్థితిని మొత్తంగా పరిశీలించిన తర్వాత, వారు తగినదిగా భావించే శిక్షను విధించాలి. నేరాలు తీవ్రతరం చేసే కారకాలను విస్మరించకూడదు మరియు అదేవిధంగా తగ్గించే పరిస్థితులను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

15. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ఇచ్చిన కేసులో శిక్ష యొక్క పరిధి నేరం యొక్క దారుణంపై ఆధారపడి ఉండాలి; నేరస్థుడి ప్రవర్తన మరియు బాధితుడి రక్షణ లేని మరియు అసురక్షిత స్థితి. నేరస్థులకు న్యాయం చేయాలంటూ సమాజం చేస్తున్న ఆర్తనాదాలకు న్యాయస్థానాలు స్పందించే విధానం సరైన శిక్షను విధించడం. న్యాయస్థానాలు నేరానికి తగిన శిక్ష విధించాలని న్యాయస్థానాలు డిమాండ్ చేస్తాయి, తద్వారా కోర్టులు నేరం పట్ల ప్రజల అసహ్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. న్యాయస్థానాలు నేరస్థుడి హక్కులను మాత్రమే కాకుండా నేర బాధితుడి హక్కులను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి . సమాజం మొత్తాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని సముచితమైన శిక్ష విధించడాన్ని పరిగణలోకి తీసుకోవాలి.

9. ఈ అంశాన్ని పరిశీలిస్తున్నప్పుడు, మహేష్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఎంపి [(1987) 3 ఎస్సిసి 80 కేసులో సుప్రీంకోర్టు:1987 ఎస్సిసి (సిఆర్ఐ) 379:(1987) 2 ఎస్సిఆర్ 710] ఇలా వ్యాఖ్యానించింది:(ఎస్ సి సి పేజీ. 82, పేరా 6)

"6. ... అటువంటి సాక్ష్యం మరియు అటువంటి క్రూరమైన చర్యలను ఎదుర్కొన్నప్పుడు ఈ అప్పీలుదారులను చట్టం యొక్క తీవ్రమైన శిక్ష నుండి తప్పించుకోవడానికి అనుమతించడం న్యాయాన్ని అపహాస్యం చేస్తుంది. అప్పీలుదారులకు తక్కువ శిక్ష విధించడం అంటే ఈ దేశ న్యాయ

వ్యవస్థను అనుమానించడమే అవుతుంది. సామాన్యులకు కోర్టులపై నమ్మకం పోతుంది. అటువంటి సందర్భాలలో, అతను సంస్కరణ పరిభాష కంటే నిరోధక భాషను అర్థం చేసుకుంటాడు మరియు అభినందిస్తాడు. మేము ఇలా చెప్పినప్పుడు , శిక్ష ప్రక్రియలో సంస్కరణాత్మక విధానం యొక్క అవసరాన్ని మేము విస్మరించము.

10. హజారా సింగ్ వర్సెస్ రాజ్ కుమార్ [(2013) 9 ఎస్ సి సి 516: (2014) 1 ఎస్ సి సి (క్రి) 159]లో ఈ కోర్టు దీనిని గమనించింది: (SCC పేజి 521, పేరా 10)

"10. ... తగిన శిక్షను విధించేందుకు సంబంధిత అంశాలన్నింటినీ పరిగణనలోకి తీసుకోవడం న్యాయస్థానాల విధి. శిక్షాస్మృతి విధానంలో చట్టసభ న్యాయవ్యవస్థకు ఈ అపారమైన విచక్షణాధికారాన్ని ప్రసాదించింది , దీనిని అత్యంత జాగ్రత్తగా మరియు హెచ్చరికలతో అమలు చేయాలి. విధించిన శిక్ష నేరం యొక్క స్వభావం మరియు పరిమాణానికి నేరుగా అనులోమానుపాతంలో ఉండాలి. శిక్ష యొక్క ప్రమాణం న్యాయమూర్తులకు న్యాయమైన మరియు నిష్పాక్షికమైన తీర్పును పొందడంలో సహాయపడుతుంది.

ఈ కోర్టు ఇంకా ఇలా పేర్కొంది: (హజారా సింగ్ కేసు [(2013) 9 ఎస్ సి సి 516 : (2014) 1 ఎస్ సి సి (క్రి) 159],ఎస్ సి సి పేజీ. 521, పేరా 11)

"11. శిక్షా విధానం యొక్క ప్రధాన సూత్రం ఏమిటంటే, నేరస్థుడికి విధించిన శిక్ష అతను చేసిన నేరాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది మరియు అది నేరం యొక్క గాఢతకు అనులోమానుపాతంలో ఉండాలి. అనేక కేసుల్లో నేరస్థులకు శిక్ష విధించడంలో దామాషా ప్రధాన పాత్రను ఈ కోర్టు పదే పదే నొక్కి చెప్పింది.

11. శైలేష్ జస్వంత్‌భాయ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ గుజరాత్ [(2006) 2 ఎస్ సి సి 359: (2006) 1 ఎస్ సి సి (క్రి) 499]లో అపెక్స్ కోర్ట్ ఇలా అభిప్రాయపడింది: (ఎస్ సి సి పేజీలు. 361-62, పేరాలు 7-8)

"7. చట్టం సామాజిక ప్రయోజనాలను క్రమపరుస్తుంది , విరుద్ధమైన వాదనలు మరియు డిమాండ్లకు మధ్యవర్తిత్వం వహిస్తుంది. వ్యక్తులు మరియు ప్రజల ఆస్తుల భద్రత రాష్ట్రానికి అవసరమైన విధి.

క్రిమినల్ చట్టం యొక్క సాధన ద్వారా దీనిని సాధించవచ్చు. నిస్సందేహంగా , ఒక మిశ్రమ సంస్కృతి(క్రాస్-కల్చరల్) సంఘర్షణ ఉంది , ఇక్కడ జీవన చట్టం కొత్త సవాళ్లకు సమాధానం కనుగొనాలి మరియు సవాళ్లను ఎదుర్కోవటానికి న్యాయస్థానాలు శిక్షా విధానాన్ని రూపొందించాలి. అన్యాయం యొక్క అంటువ్యాధి సామాజిక క్రమాన్ని బలహీనపరుస్తుంది మరియు దానిని శిథిలావస్థలో ఉంచుతుంది. సమాజం యొక్క రక్షణ మరియు నేర ప్రవృత్తిని అరికట్టడం అనేది చట్టం యొక్క లక్ష్యం కావాలి , ఇది తగిన శిక్షను విధించడం ద్వారా సాధించాలి. కాబట్టి , 'పద్ధతి' అనే భవనానికి మూలస్తంభంగా ఉన్న చట్టం సమాజం ఎదుర్కొంటున్న సవాళ్లను ఎదుర్కోవాలి. ఫ్రైడ్‌మాన్ తన లా ఇన్ ఛేంజింగ్ సొసైటీలో ఇలా పేర్కొన్నాడు: 'సమాజం యొక్క సామాజిక స్పృహ యొక్క నిర్ణయాత్మక ప్రతిబింబంగా క్రిమినల్ చట్టం యొక్క స్థితి కొనసాగుతుంది – ——.' అందుచేత , శిక్షా విధానాన్ని అమలు చేయడంలో , చట్టం వాస్తవిక మాతృక ఆధారంగా దిద్దుబాటు యంత్రాంగాన్ని లేదా నిరోధాన్ని అవలంబించాలి. తెలివిగల మాడ్యులేషన్ ద్వారా , శిక్షా ప్రక్రియ ఎక్కడ ఉండాలో కఠినంగా ఉండాలి మరియు అది కోరబడిన చోట దయతో నిగ్రహించబడుతుంది. ప్రతి కేసులో వాస్తవాలు మరియు అందించిన పరిస్థితులు , నేరం యొక్క స్వభావం, దానిని ప్రణాళిక చేసిన మరియు అమలు చేసిన విధానం , నేరం యొక్క ఉద్దేశ్యం, నిందితుడి ప్రవర్తన, ఉపయోగించిన ఆయుధాల స్వభావం మరియు ఇతర హాజరు పరిస్థితులు సంబంధిత వాస్తవాలు పరిగణనలోకి తీసుకోబడతాయి.

8. కావున, తగిన శిక్ష విధించబడని సానుభూతి న్యాయ వ్యవస్థకు మరింత హాని కలిగించి , చట్టం యొక్క సమర్థతపై ప్రజల విశ్వాసాన్ని దెబ్బతీస్తుంది మరియు సమాజం అటువంటి తీవ్రమైన బెదిరింపులను ఎక్కువ కాలం భరించలేదు. అందువల్ల , నేరం యొక్క స్వభావం మరియు దానిని అమలు చేసిన లేదా చేసిన విధానం మొదలైన వాటికి సంబంధించి సరైన శిక్ష విధించడం ప్రతి న్యాయస్థానం యొక్క విధి.

12. అహ్మద్ హుస్సేన్ వాలి మహమ్మద్ సయ్యద్ వర్సెస్ గుజరాత్ రాష్ట్రం [(2009) 7 ఎస్ సి సి 254: (2009) 3 ఎస్ సి సి (క్రి) 368] లోని ఈ కోర్టు యొక్క ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల బెంచ్ ఈ క్రింది విధంగా గమనించబడింది: ఎస్ సి సి పేజీ. 281, పేరాలు 99-100)

"99. ... సరైన శిక్ష విధించడం యొక్క లక్ష్యం సమాజాన్ని రక్షించడం మరియు నేరస్థుడిని అరికట్టడం అయి ఉండాలి.

సముచితమైన శిక్షను విధించడం ద్వారా అంగీకరించబడిన విషయాన్ని సాధించడం నుండి (సిక్ బ్రేక్ ది) చట్టం వరకు. సమాజం యొక్క మనస్సాక్షిని ప్రతిబింబించే అటువంటి శిక్షను విధించే విధంగా కోర్టులు శిక్షా విధానాన్ని నిర్వహిస్తాయని మరియు శిక్షా ప్రక్రియ ఎక్కడ ఉండాలో అక్కడ కఠినంగా ఉండాలని భావిస్తున్నారు. అటువంటి నేరాలకు సంబంధించి అతి తక్కువ వాక్యాలను విధించడం లేదా చాలా సానుభూతితో కూడిన దృక్పథాన్ని కలిగి ఉండటం ద్వారా ఏదైనా ఉదారవాద దృక్పథం దీర్ఘకాలంలో మరియు సమాజ ప్రయోజనాలకు విరుద్ధంగా ఉంటుంది , ఇది నిరోధక చర్యల ద్వారా శ్రద్ధ వహించాల్సిన మరియు బలోపేతం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. శిక్షా వ్యవస్థలో అంతర్నిర్మితమైంది.

100. న్యాయస్థానాలు నేరానికి తగిన శిక్ష విధించాలని న్యాయస్థానాలు డిమాండ్ చేస్తాయి , తద్వారా కోర్టులు నేరం పట్ల ప్రజల అసహ్యతను ప్రతిబింబిస్తాయి. న్యాయస్థానం నేరానికి గురైన బాధితురాలి హక్కులను దృష్టిలో ఉంచుకోవడమే కాకుండా , సరైన శిక్ష విధించడాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకునే సమయంలో సమాజాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. వ్యక్తిగతంగా బాధితురాలిపైనే కాకుండా నేరస్థుడు మరియు బాధితుడు ఇద్దరికీ చెందిన సమాజానికి వ్యతిరేకంగా జరిగిన నేరానికి తగిన శిక్ష విధించకపోతే కోర్టు తన విధి నిర్వహణలో విఫలమవుతుంది.

13. చట్టం యొక్క సమర్థతపై ప్రజల విశ్వాసాన్ని దెబ్బతీసేందుకు తగిన శిక్షను విధించకపోవడం న్యాయవ్యవస్థకు మరింత హాని చేస్తుందని మేము ఈ సందర్భంలో మళ్ళీ పునరుద్ఘాటిస్తున్నాము. నేరం యొక్క స్వభావం మరియు దానిని అమలు చేసిన విధానానికి సంబంధించి సరైన శిక్ష విధించడం ప్రతి

న్యాయస్థానం యొక్క విధి. శిక్ష విధించే న్యాయస్థానాలు శిక్ష యొక్క ప్రశ్నకు సంబంధించిన అన్ని వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులను పరిగణలోకి తీసుకోవాలని మరియు నేరం యొక్క గాఢతకు అనుగుణంగా శిక్షను విధించడాన్ని కొనసాగించాలని భావిస్తున్నారు. న్యాయస్థానం నేరానికి గురైన బాధితురాలి హక్కులను దృష్టిలో ఉంచుకోవడమే కాకుండా , తగిన శిక్ష విధించడాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకునే సమయంలో సమాజాన్ని కూడా దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. నేరం యొక్క స్థాయిని పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా కాలయాపన కారణంగా విధించిన అతి తక్కువ శిక్ష దీర్ఘకాలంలో మరియు సమాజ ప్రయోజనాలకు విరుద్ధంగా ఉంటుంది.

14. ఎం. పి. రాష్ట్రంలో ఇటీవల తీసుకున్న నిర్ణయంలో వి.బబ్లు [(2014) 9 ఎస్ సి సి 281:(2014) 6 ఎస్ సి సి (క్రి) 1]

, మునుపటి నిర్ణయాలను పరిశీలించి మరియు అనుసరించిన తర్వాత , ఈ న్యాయస్థానం నేర తీవ్రత , నేరం యొక్క స్వభావం మరియు నేరం యొక్క పద్ధతికి అనుగుణంగా తగిన , న్యాయమైన, శిక్ష విధించడం అనేది క్రిమినల్ చట్టం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యాలలో ఒకటి అనే చట్టం యొక్క స్థిర ప్రతిపాదనను పునరుద్ఘాటించింది. నేరం యొక్క తీవ్రతతో , శిక్ష యొక్క నిర్ణయాత్మక కారణాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకునేటప్పుడు సమాజం యొక్క సామాజిక ఆసక్తి మరియు మనస్సాక్షిని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. సమాజంలోని మనస్సాక్షిని దిగ్భ్రాంతికి గురిచేసేంత కఠినంగా శిక్ష వేయకూడదు. కాబట్టి, తక్కువ శిక్ష విధించడం వల్ల ఏ నేరస్థుడినైనా ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు దాని ఫలితంగా సమాజం నష్టపోతుంది అని శిక్ష విధించేటప్పుడు సరైన సమతుల్యతను పాటించడం న్యాయస్థానం యొక్క పవిత్ర విధి.

5.4 సురేంద్ర సింగ్ (పైన పేర్కొన్న) విషయంలో ఈ న్యాయస్థానం నిర్దేశించిన చట్టాన్ని వర్తింపజేయడం ద్వారా కేసు వాస్తవాలకు వర్తింపజేయడం , ట్రయల్ కోర్ట్ నిర్ధారించిన శిక్షాస్మృతిలో జోక్యం చేసుకుంటూ హైకోర్టు ఆమోదించిన తీర్పు

మరియు ఉత్తర్వు నిందితులపై అనవసర సానుభూతి చూపడం ద్వారా మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు సమర్థనీయం కాదు మరియు దానిని రద్దు చేసి పక్కన పెట్టడానికి అర్హమైనది.

6. పైన పేర్కొన్న విషయాలు మరియు కారణాల దృష్ట్యా , ప్రస్తుత అప్పీల్ విజయవంత మైనది. ఐ పి సి సెక్షన్ 304ఎ కింద నేరానికి సంబంధించిన శిక్షను రెండేళ్ల ఆర్ఐ నుండి ఎనిమిది నెలల సాధారణ శిక్ష కొనసాగిస్తూనే హైకోర్టు శిక్షను తగ్గిస్తూ జారీ చేసిన ఆక్షేపిత తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు దీని ద్వారా రద్దు చేసి పక్కన పెట్టారు. మొదటి అప్పీలేట్ కోర్ట్ (సెషన్స్ కోర్ట్) నిర్ధారించిన ట్రయల్ కోర్ట్ విధించిన శిక్ష దీని ద్వారా పునరుద్ధరించబడుతుంది. ఇప్పుడు మిగిలిన శిక్షను అనుభవించడానికి నిందితులను అదుపులోకి తీసుకోవాలి. నిందితుడికి లొంగిపోయేందుకు నాలుగు వారాల సమయం ఇచ్చింది. ప్రస్తుత అప్పీల్ తదనుగుణంగా అనుమతించబడింది.

---------న్యాయమూర్తి
[ఎం. ఆర్. షా]

---------న్యాయమూర్తి
[సి.టి. రవికుమార్]

న్యూఢిల్లీ;
మార్చి 28, 2023